

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tilleg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.
„St. Olav“s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren fru Vanberg privat 30487 — „St. Olav“s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: Vår sjel - Guds billede. — Høitidsdag i Porsgrunn 10. okt. 1937. — N. K. K. F — Bokanmeldelse. — Katolsk rasjonalisme. — Herhjemme.

Vår sjel - Guds billede.

Evangeliet forteller hvorledes fariseerne spurte Kristus om det var tillatt å gi keiseren skatt. De vilde friste ham — men han tvang dem til selv å gi svaret, idet han lot dem vise sig skattens mynt og spurte hvis billede den bar. På svaret: «keiserens» — lød hans ord: «Så gi keiseren hvad keiserens er, og Gud hvad Guds er».

Vi mennesker kan stille det samme spørsmål med henblikk på vår egen sjel: Hvis billede er den? Vi kjenner svaret: Den er Guds billed, ti Gud sa jo da han skapte mennesket: «La oss gjøre mennesket i vårt billede og efter vår lignelse». Skal vi derfor overveie om ikke ordene: «Gi Gud hvad Guds er» — i første rekke kan hende gjelder vår egen sjel, denne den levende Guds billede? Og hvad er det da som vi først og fremst skal gi Gud, som først og fremst tilhører ham og ikke må gis til noen eller noe annet i verden?

Det kan ikke være tvil om svaret: det er vår vilje, vår bevisste, sterke og rene vilje.

Ti i og med at denne er rettet mot Gud, har Gud til eneste livsmål, ene vil tjene det absolutt gode, skjønn og sanne og derfor søker dette overalt, vil Guds-billedet tre mer og mer lysende frem i vår egen sjel og sette oss bedre og bedre i stand til å gi «keiseren», hvad som hører hans rike til: de daglige jordiske kravts pliktetro oppfyllelse, vårt daglige jordiske livs ansvarsbevisste vandel. Da vi fødtes til dette liv mottok vi også jordens preg — det forgjengelige livs interesser og fornødenheter blev preget i oss som en plikt, en oppgave — be-

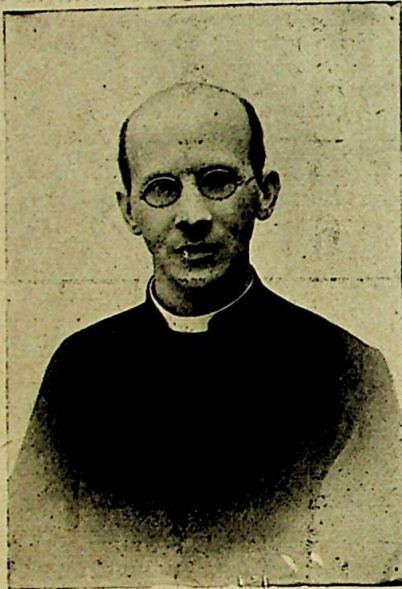
stemt av de omgivelser vi skulde vokse op imellem og ha vårt virkefelt iblandt. Men vår sjel mottok ikke bare dette stempel — vi fikk i og med det også menneskeslektens arv av synd og skyld. Vi fikk en gjeld som det aldri vilde være oss mulig å innløse om ikke Frelseren var kommet hele slekten til hjelp og Gud i sin nåde skjenket oss dåpens hellige sakrament. Nu er vi i stand til å erkjenne og yde: «keiseren hvad keiserens er og Gud hvad Guds er» også i vårt sjeleliv — i stand til å bevare og styrke vår gode vilje til kun å ha det ene livsmål: å forherlige Guds billede i oss!

La oss minnes til sist den tyske keiser Otto III som på sin Romafart gjestet et kloster hvor den hl. Nilus levde i dyp stillhet. Keiseren talte lenge med oldingen og til slutt sa han: «ærverdige fader — forlang av mig som en sønn hvad du vil og jeg skal med glede gi dig det!» Da la den hellige mann sine hender på keiserens bryst og sa med høitidelig stemme: «Jeg krever av dig kun ett, min sønn: din sjels frelse! O, frels din sjel!» Den unge fromme keiser blev dypt grepet og med tårer i øinene kastet han sig på kne og bad St. Nilus om hans velsignelse. Han glemte aldri senere helgenens ord, og mitt i hofflivets uro og prakt førte han selv en helgens liv. I året 1002 trakk han sig i fastetiden tilbake til et kloster i Ravenna og tilbragte hele tiden med å be og betrakte, våke og faste. Kort tid efter døde han, ung av alder, men rik på dyd — han hadde gitt Gud hvad Guds er: sin sjels streben.

Tør vi si at vi gjør det samme?

Høitidsdag i Porsgrunn 10. okt. 1937.

«Piu grande si, ma non di te
piu bella —».

Sogneprest Recktenwald.

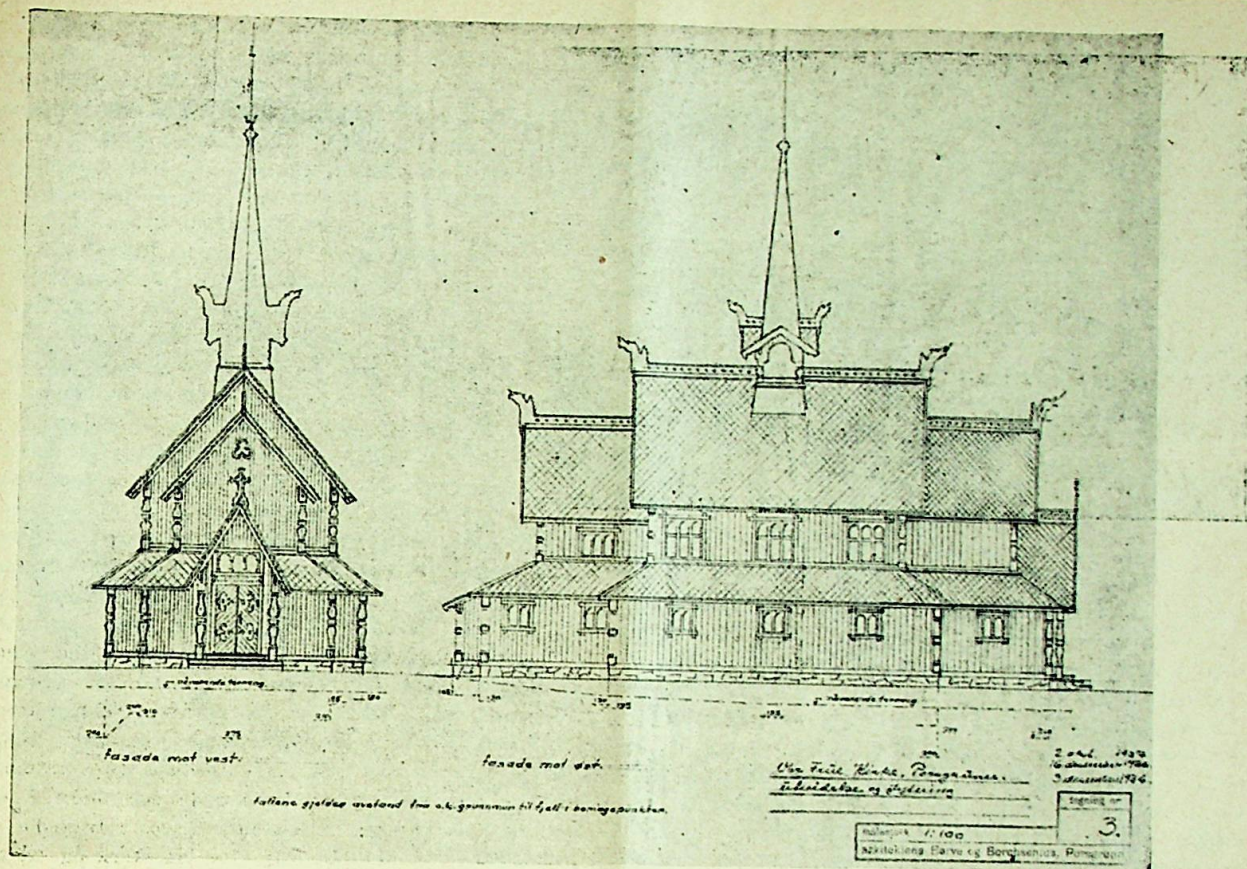
I en gammel beskrivelse av Porsgrunn heter det: «Den senere tolbode lå på en øde med pors bevokset grunn —» og av denne lille porsplante (myrica gale) fikk byen sitt navn og sitt våpen, hvis annen halvdel bærer et anker, håpets symbol. Og man tør nok med sannhet hevde at dagen den 10. oktober 1937 stod i blomstenes og forhåpningenes lyse tegn. Blomster kranset vår vei hvor vi gikk — roser blomstret som skulde det være midtsommers langs den praktfulle opkjørsel til St. Josephs hospital — i flere uker var de blitt dekket hver natt med presenninger at ikke kulden skulde ødelegge dem før festdagen. Og roser slynget sine røde klaser om Guds mors bilde inne i hennes egen kirke. Men så er vi jo også i måneden som bærer blomstens betegnelse: i selve rosenkransmåneden. Og så var det jo også selve rosenkransens dronning som kalte oss til fest — vikariatets eneste kirke, viet hennes hellige navn: mater boni consilii, Vår Frue kirke i Porsgrunn. Og vi kom. Vi kom fra Oslo, Drammen, Fredrikstad, Tønsberg, Arendal, Kristiansand — ja selv så langveis borte fra som fra Stavanger. Der var bragt mange ofre for at dette kunde bli mulig — men alle ofre fikk sin rikelige belønning og det blev en dag som vil bli stående i minnet som «en dag av dine» slik ordfører Wright, Porsgrunns menighets primus motor ønsket det i sin tale. Det var en dag i «Herrens forgård» — en dag viet det Guds rike som er «mitt i blandt» oss. En god, en glad, en skjønn dag som det dessverre skjenkes oss få av i livet — antagelig fordi vi ikke alltid er lydøre overfor dem — vi følger ikke alltid kallelisen fra våre trofeller når de sender bud og ber om lov til å gi også oss andel i sin glæde. Men denne gang så kom vi med vår biskop i spis-

sen — han som selv tilhører en kongregasjon viet til Guds mor, og som i sitt første hyrdebrev stillet virket sitt under hennes særlige beskyttelse. Til ham sluttet sig 9 prestere med sin ærverdige nestor pastor Riesterer, yngst av sinn. Det var mgr. Irgens og pater Notenboom samt pater de Paepe fra Oslo, pater Rommelse fra Stabekk, pastor dr. Sund fra Tønsberg, pastor dr. Gorissen fra Arendal, pastor Dietrich fra Kristiansand — og endelig og selvfølgelig Porsgrunns egen elskede og aktede sogneprest. Ialt kalte kirkeklokken over 200 katolikker sammen, da det blev ringt til den første messe og prosesjonen satte sig i bevegelse fra prestegården. Også de herværende søsterkongregasjoner var fyldig representert, idet mere Zoé og moder Antonia kom fra Oslo, og søster Regina, Porsgrunns St. Joseph hospitals mangeårige priorinne, fra Drammen. St. Franciskus-søstrene hadde sendt moder Camilla og en søster til fra Arendal og to St. Elisabethssøstre kom fra Tønsberg.

Men hvilket arbeid var ikke gått forut før man kom så langt! Vi fikk et svakt inntrykk av det da vi kom dagen før. Det var jo ikke alene kirken som skulde vigles igjen etter sin flytning, det var også menighetens nye samlingshus med foreningslokale og skolerum — og det var denne kombinasjon som gav denne høitidsfest sitt spesielle preg, sitt spesielle katolske preg. Men som også gav vertene dobbelt arbeid.

Vi tok oss først en tur op til St. Josephs hospital, det store og vakre bygg som ligger høit og fritt med den før omtalte praktfulle opkjørsel der deler sig på begge sider av et anlegg omkring en vakker statue av St. Joseph med Jesusbarnet på sine armer. Hospitalet selv er omgitt av et stort og dekorativt haveanlegg, bygget op i terrasser av dets dyktige vaktmester Elseth, og selvfølgelig har det en Lourdes-grotte. Det faller i to deler: en eldre fløi som utgjør den oprinnelige bygning og har fått en utløper i en sidefløi som utgjør kapellet — og den helt moderne utstyrte hovedbygning med sin praktiske innredning og mange sindrige anordninger til lettelse av det daglige arbeid. Bak den eldste del av hospitalet ligger forresten en morsom og meget dekorativ gammel låvebygning som like inntil nu bl.a. også har gitt plass for skolen.

Tross den travelhet som hersker, idet søstrene foruten det daglige arbeid også skal være verter for lunsjen i foreningslokalet etter innvielsen og derfor arbeider om kapp med menighetens damer på å få alt ferdig, tar moder Céline sig dog tid til å vise oss hele det store og tidsmessige sykehus hvis vakre farvesammensetninger er en fryd for øiet. Til å begynne med er det litt vanskelig å orientere sig, da 1. etasje i det gamle bygg er annen etasje i det nye — men etter hvert akklimatiserer vi oss og kan hengi oss til gleden og beundringen over alt som vises oss. Blomster og planter overalt — sol inn ad sykeværelsens vinduer, da disse med velberåd hu alle ligger til solsiden — hyggelig opholdsrum i etagene for patienter som kan gå oppe — et stor tip-top moderne fysikalsk institutt med fem forskjellige behandlinger, røntgenfotografering m. m. Opera-

Arkitektens tegning til Vår Frue kirkes flytning.

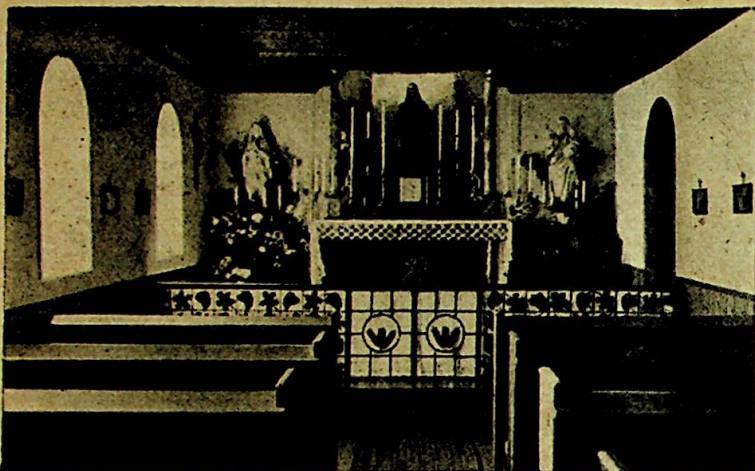
sjonsværelser, laboratorier, steriliseringsrum — alt er som det skal være. Og som sagt: særlig bemerkelsesverdig anbragt er hospitalets mange inn- og utganger, plasert efter moder Antonias anvisninger til hver sitt spesielle bruk.

Og så kommer vi inn i det skjønne kapell, hvis buevinuer er som nedsenket i et grønt hav, idet haven hoiner sig foran dem og lyset derfor spiller inn gjennom bølgende gyllengrønne grener. Foruten en meget vakker korsveian-dakt har kapellet en sjelden kommuniionsbenk, hvis forsete er et flettverk av smiejern, en gave fra ordfører Wright og utført i et stilfullt vindrue- og aksmønster efter hans egen tegning. Kapellet er forholdsvis nytt, men kongregasjone-nens virke skriver sig helt fra 1. august 1891, da 4 søstre blev sendt ned som hjelp for pastor Blom der var kommet året før. Vi skal senere komme tilbake til dette i referatet av stortingsmann Wrights tale.

Men så langt er vi ikke kommet ennå. Det er ennå bare lørdag — og fra hospitalet går vår vandring selvfølgelig til selve festens mål, den skjønne Vår Frue Kirke, flyttet, utvidet og oppusset.

Ja — virkelig flyttet. Ned av sitt fundament som vi skimter som en annen ruinpark på den annen side av den nokså brede gate, snudd i rett vinkel, trukket tvers over gaten og reist på sitt nye fundament. Glimrende arbeid prestert av byggmester Høiseith som sammen med ingeniør Lindboe har påtatt sig utførelsen! Fire mann trakk hele kirken ved hjelp av donkraft langs et skinnelegem — lagt på stabler av gamle jernbanesviller — og så godt blev det

utført at ikke en eneste liten rute er smadret, alle statuer er blitt på sin plass uten å rigge sig en centimeter — ja, sognepresten fortalte meget pussig at en av arbeiderne hadde sagt: «Dere kan godt lese messe hele dagen mens vi drar uten at dere vil merke noe!» Og efter flytningen er den blitt forlenget — bl. a. er der nu god og rummelig plass til sangerne oppe på orgelpulpituret. Kirken er forøvrig i besiddelse av et sjelden stort og fulltonende orgel, gave i sin tid fra stortingsmann Wright, likesom også det vakre Mariabilledet er skjenket av ham. Forøvrig treffer vi ham i kirken hvor han sammen med den unge Hansteen-Knudsen holder på å slepe benker og bedeskamler og anbringe dem på plass, mens rengjøringsdamene vasker omkapp og søstre samt menighetens damer smykker altrene med krysanthemmer i gult og hvitt, de pavelige farver. Tross travelheten og uroen får vi et imponerende inntrykk av det høireiste kirkerum, som uttrykker det beste og mest kunstneriske i den gamle stavkirkeform. Men — det er lett å merke at man ikke ønsker tilskuere ennå — på en elskverdig måte opfordres vi til å ta foreningslokalet i oiesyn, hvorpå vi trekker oss tilbake i full orden og ballanserer over et terreng, vakkert med allé og busker, men ennå uryddig, skjont det bearbejdes av en arbeidsstokk som forsikrer at det skal bli fint til imorgen — hen til foreningslokalet hvor vi treffer St. Elisabeths foreningens formann, frk. Margrethe Andersen og kasserer frk. Anlaug Hansen i full aktivitet, idet de dog elskverdig gir sig tid til å fortelle mig om foreningens virke, som består i sammen med søs-

Kapellet på hospitalet.

trene å opkle skolebarn samt forferdige paramenter. Dessverre må festen undvære det tredje styremedlem, sogneprest Recktenwalds søster, elsket og aktet som få, men nu i månedvis syk og sengliggende.

Foreningslokalet er stort og rummelig og inndelt slik at den nederste halvdel i hverdagslivet skal anvendes til skolelokale og den øverste halvdel kan brukes til møter o. l. Ved festlige anledninger som nu, kan skilleveggen slås sammen og det hele bli et stort og prektig lokale. Bakveggen optas av en liten, men praktisk scene med påkledningsrum på hver side. En god garderobe, anretning og kjøkken m. m. fullstendiggjør et forsamlingshus som med sine klare farver og gode lysforhold er en prydd for byen og en fryd for menigheten.

Og så blev det aften og morgen — den store dag oprandt i strålende sol.

*

Allerede fra kl. 6 av blev det lest messer i hospitalets kapell — og fra kl. 7 begynte trosfeller fra alle kanter å innfinne sig. Den ene store rutebil rullet op for hospitalets dør og avleverte sitt innhold av feststemte mennesker — de fleste gikk til 8-messen som lestes for pastor Blom og de avdøde i Vår Frue menighet. Etterpå serverte søstrene frokost for alle som ønsket det — likeledes fikk alle de mange som kom med «lyntoget» fra Oslo, kaffe i det gamle skolelokale.

Hvem der kom — umulig å nevne navn fra alle de mange steder. Familien Müller med hr Leo Müller fra Fredrikstad i spissen var fyldig representert — fra den tid han bodde i Porsgrunn har jo hr. Müller, som også sognepresten nevnte i sin tale, stor andel i Vår Frue kirkes tilblivelse. Fra Drammen kom bl. a. formannen for St. Elisabethforeningen, fru Helene Næs — fra Oslo St. Olavsforbundets formann, bankchef Parmann, formennene for lokalledene, St. Vinsensforeningen, Mariakongregasjonen, O. K. Y. samt styremedlemmer av N. K. K. F. og M. U. L. Også Elisabethkongregasjonen var representert.

Efter hvert samledes man alle foran prestegården, og mens kirkeklokken satte i med jublende toner ordnet prosesjonen sig med biskopen, fulgt av alle prestene i spissen. Sangkoret istemte asperges me — og i strålende sol, mens

le gylne blades sakte raslen, idet de dalte langt til jorden bæret av en blid høstbris, akkompagnerte med sine dempede toner, gikk prosesjonen rundt kirken, og biskopen besprengte dens vegger.

Og så blev døren slått op — og mens den hoifortjente organist Nilssen, for sitt opofrende virke ved orglet hver søndag i 25 år dekorert med den pavelige orden Bene merente, lot tonene bruse, fylte kirken hurtig — fra orglet taltes over 200 mennesker. Så led salmen: «På sannhets fjell», mens biskopen nyvigslet kirkerummet — den evige lampe tentes på ny og mens koret vakkert og klangfullt intonerte Griesbachers deilige «Salus infirmorum», celebrerte sognepresten messen bistått av sogneprestene Notenboom og Rommelse, mens mgr. Irgens var ceremonimester. Hs høiærverdighet biskopen holdt festtalen over ordene «Salige er de som bor i ditt hus, Herre, i all evighet vil de prise dig!» Vi er alle idag glade over at dette lille skønne gudshus har fått en ny og vakrere skikkelse og at det verk nu er blitt kronet som arkitekten og bygningsarbeiderne med flid og dyktighet har utført. Ti det er biskopen som med den hellige vigsel gjør en kirkebygning til et gudshus. Vi trenger til kirker selv i vår tid med sine veldige fremskritt på folkeoplysningens og videnskapens områder. Nettop nu trenger vi de hellige steder hvor verdens støi forstummer og vårt «urolige hjerte» kan finne hvile hos Gud. I «Brand» har Ibsen skildret en protestantisk prests tragedie da han tror at den menneskelige vilje kan bli sterk og fri når den læses fra alle religiøse former og søker sig sin kirke oppe i den ville natur, som dog knuser under sin lavine den som trosser sig frem alene. Det er i det hele tatt den moderne religiøsitetens tragedie at den tror at frelsen kan komme utenom Guds lov, livet i Guds Kirke på jorden. Kun i den finner vi Guds nåde. Da Gud forjog menneskene av Paradiset, fikk de lengselen efter det med sig — og overalt siden søker menneskene å finne igjen det sted hvor Gud bor. I den katolske Kirke tilfredsstilles denne lengsel — foran Tabernaklet står ingen engel med flammesverd og nekter oss adgang. Der finner hjertet fred og glede.

Håpets lampe glimter foran Tabernaklet lik et fyrtårn på livets oprørte hav som ofte truer med å knuse oss mot verdens skjær. Over hele jorden stråler lyset fra utallige kjerter hver morgen når sol står op — tente kjerter på de altre, hvor prestene uttaler de hellige ord som forvandler brødet og vinen til Kristi legem og blod. I alle døgnets 24 timer går derfor Kristus som før i tiden velsignende gjennom verden og ber sin bønn: «Fader, bevar i ditt navn alle dem du har gitt mig, for at de må være ett som vi er ett!» — Tro ikke at vi vil kunne tro på Gud og leve i Gud hvis vi ikke hadde våre kirker! Erfaringen viser at besøker man ikke lenger gudstjenestene, kastes også snart troen og alle religiøse følelser over bord. Og den som gjør det vil engang måtte erkjenne at han har mistet ved egen skyld det beste han eide i livet, uten å ha fått det erstattet med noe bedre. Han har ikke samlet sig skatter i himmelen, ti «salig er de som bor i ditt hus, Herre, i all evighet vil de prise dig!»

Gud ser ennu i nåde til vår moderne gudløse verden fordi så mange hender i kirkene løfter sig mot ham i forbønn

for dem som glemmer ham — slik som han også i sin tid så i nåde til Israel og gav folket seiren så lenge Moses' hender var løftet i bønn mot himmelen. Når presten i en katolsk kirke hever den hellige hostie i været i forening med menigheten, ser Gud i nåde til den jord hvorfra hans sønns bønner stiger op og han vil være oss en hjelper i hver en nød.

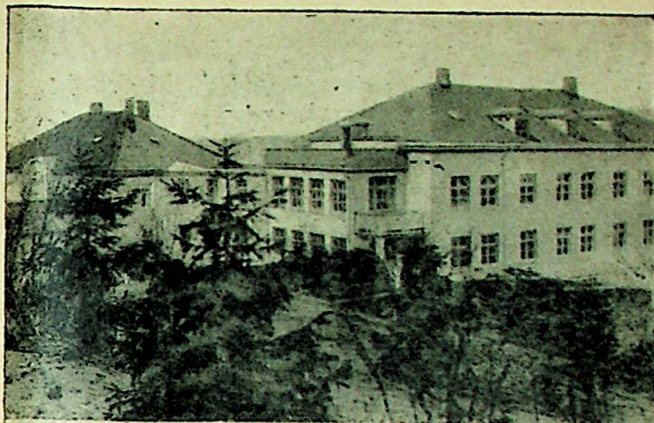
Derfor har vi grunn til å glede oss over at vi har fått så vakkert et Guds hus — og med Guds mor, vår himmelske mor til vernehelgen. Vi vil be henne ledsage oss til kirken som hun engang ledsaget sin guddommelige sønn til templet — og «i all evighet vil vi prise dig» her.

*

Da gudstjenesten var slutt gikk alle over til foreningslokalet — nu skulde det vigsles det sted hvor ordet og sakramentene vi mottar i kirken skal bære frukt i kjærlighet, i hjelpsomhet og godhet mot vår neste. Smykket med blomster og med festlig dekkede bord ventet det oss — her var vi alle St. Josephssøstrenes gjester, og kunde vel andre bedre innlede denne side av menighetslivet enn St. Josephs alltid offervillige og gjestfrie døtre? Men aller først vigslet også hs. høiærverdighet dette sted efter at O.K.Y.'s døbbelkvartett med friske røster hadde hyldet fedrelandet i en sang. Munter og glad klang derpå stemmene og hilste festens gleder for de mange som nu skulde ta lokalet i besiddelse og fryde sig ved livets gode gaver. Efter at frk. Anlaug Hansen hadde fremsagt en meget vakker prolog talte sogneprest Recktenwald — en liten åndfull velkomst til alle som var kommet som disiplene pinsedag fra nær og fjern. Porsgrunns omegn var så rik på store katolske minner, og disse skulde bli holdt i akt og ære og verdig fortsatt — det skulde være hans og menighetens takk til biskopen for den forståelse og storslåtte gavmildhet han hadde utvist overfor dette bygg. Og sognepresten endte sin tale med å hilse sin egen kirke med Michel Angelos berømte ord da han tok avskjed med sin ungdoms verk: kirkekuppelen i Florenz, for å dra til Rom og bygge St. Peterskuppelen. Med tårer i øinene så han lenge på den, hvorpå han utbrøt: «Piu grande si, ma non di te piu bella» = større kan hende, men ikke vakrere! «Jeg sier det samme til dig, min elskede sognekirke: andre kirker kan være større og herligere, men ingen vakrere finnes».

Den tilslutning sogneprestens ord fikk av de tilstedeværende må ha overbevist ham om at han hadde mange meningsfeller!

Så talte ordfører Wright, idet han efter sogneprestens ønske fortalte Vår Frues menighets historie. En så øvet taler som hr. Wright evner selvfølgelig å gi et iforveien interessant emne en fengslende form og vi lyttet i likefrem spenning til hvordan denne menighet har vokset sig frem samtidig med at Porsgrunns berømte porselensfabrikk blev grunnlagt i 1887. Til å opplære norske arbeidere i den vanskelige kunst å fremstille fint porcelen innkaltes folk fra Sachsen, Bayern og Tsjekkoslovakiet — alle katolikker, som i den første tid greide sig med prester utsendt fra Oslo, som leste messen i fabrikkens kontor. Antagelig hadde den kjente konvertit pastor Kragh-Tonnings virke omkring år 1879, som har satt sitt blivende spor i den

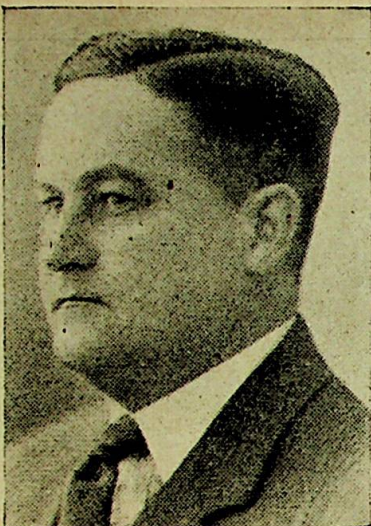

St. Josephs Hospital, Porsgrunn

frivillige forening «kirkelig fattigpleie», også forberedt sinene. Faktum er at biskop Fallize i 1889 stasjonerte pastor Blom i Porsgrunn. Denne virket alene et års tid til St. Josephssøstrene kom. I noen år gudstjenestene i hospitalets kapell, til Vår Frue vakre kirke stod ferdigbygget 1899 skjønt en voldsom ildebrand, efter pastor Bloms efterladte optegnelser, la en del av byen i aske og også truet kirken. Siden er det gått fremad — ja, kirken bokstavelig også da den nu er rykket hen til et sted hvor dens beliggenhet er meget bedre enn for med hensyn til den siste reguleringsplan. Og hr. Wright sluttet med noen varme og følte ord om den personlige lille verden av minner som kirken representerer for hver enkelt. Til disse minner håpet han at festen idag vilde gå inn som et kjært ledd — og uten overdrivelse tør man vel nok hevde at ordførerens håp ikke er gjort til skamme.

Efter at frk. Margrethe Andersen på menighetens vegner hadde frembåret en innerlig takk til biskopen for hans faderlige velvilje mot Vår Frue menighet som nu hadde gitt sig så sterkt et utslag sam lovet at alle fremover vilde delta i menighetslivet med ennu større glede og interesse avsluttet hs. høiærverdighet den spirituelle del av festen med noen vektige ord om foreningslivets betydning som full-

Stortingsmann C. Wright.

stendigjøreelse av det vi mottar i kirken. Også han takket hver den som hadde bidradd til arbeidet: arkitekt, byggmester, håndverkere, arbeidere — alle de mange katolikker i Nederland og Luxemburg som hadde støttet med sine penger — og sist, men ikke minst, søstrene og hr. Wright.

Med den katolske ungdomsang sunget av O.K.Y.s dobbelkvartet var formiddagens program ferdig og man var ru alle søstrenes gjester ved en elegant lunsj hvor foreningslokalet viste sig å kunne rumme utrolig mange mennesker og utrolig mengder mat. Hvorpå vi hver gikk til sitt.

*

For aften møtes kl. 4.30 i kirken hvor vår unge mer enn lovende musiker W. Schwarzott skulde gi en orgelkoncert. Vi traff der den allsidige ordfører Wright som kirketjener idet han anviste alle plass for bakefter å gå op på pulpituret og forene hvervet som klokker med opgaven å synge 1 korer.

Kirken blev hurtig fylt igjen og hr. Schwarzott fremførte et utsøkt program av Beethoven, Boellmann, Rheinberger og Back med dyp musikalsk innlevelse i komposisjonens melodi og megen teknisk dyktighet. Umiddelbart etter koncertens slutt begynte aftenandakten, celebrert av hs. høiærværdighet biskopen bistått av pastor Riestere og pater de Paepe. Organist Nilssen var som vanlig på sin plass ved orglet mens O.K.Y. ledet sangen.

Prekenen blev holdt av pastor dr. Sund fra Tønsberg, som gikk ut fra een av Davids salmer som tolker lengslen etter Herrens tempel som himlens forgård. Etter å ha omtalt kirken som skueplassen for de store religiøse begivenheter i vårt liv gikk pastor Sund over til å skildre kirken som forstaden til det evige Jerusalem — det sted hvor den usynlige åndelige verden møtes med den synlige. Men serlig la pastoren oss på hjerte å minnes Peters ord: «I er en utvalgt slekt, et kongelig prestedømme, et hellig folk, et eiendoms folk». Disse ord er en formaning, en vekelse av kallsbevisstheten om det almindelige prestedømme hvortil alle, menn som kvinner er kallede. Ved innstiftelsen av den hellige eukaristi opprettet Kristus det spesielle preste,

hyrde og lærecebbed — men alle er kallt til å være prest på åndelig vis, til å frembære åndelige ofre. Det er ikke den personlige daglige selvopofrelse i vår ferd og vår handlinger som menes med dette hvorvel denne selvfølgelig også skal utøves. Men det er en erkjennelsesprocess i vårt eget sinn som utkreves — en gudhengivenhet i vårt sinns innstilling, en bevisst opofrelse av våre egne naturlige reaksjoner — en handling av vårt åndelige jeg overfor det lavere i vår sjel. Selv er vi den som ofre og den som ofres og ut fra denne erkjennelse må vi ta del i den hellige messehandling. Apostlen kaller de troende, «Helligåndens tempel» — av «levende stener» bygges forgården til Guds hus. I dette bygg er vi alle med — og som det ytre symbol har festen idag kailt oss sammen. Og pastoren sluttet sin tankevekkende preken med noen vakre og hjertelige ord om Guds mor hvis billed pryder kirken. Som «de gode råds mor» var dette gudshus vigslet henne — aldri måtte vi glemme hvor de i sannhet gode råd ene var å finne.

Med «Store Gud vi lover dig!» og sakramental velsignelse samt avsyngelsen av «Gud signe vårt dyre fedreland» var så gudstjenesten slutt.

Og så oprant siste akt: den store festmiddag i Odd Felowhuset hvortil ordfører Wright hadde innbudt alle fra fjern og nær. 175 mennesker hadde fulgt innbydelsen og placerte sig ved de rikt blomstersmykkede borde hvor hver eneste gjest ved sin kuvert fant et askebæger av Porsgrunn porcelæn som i brun dekor på hvit bunn bar et billed av kirken med angivelse av dag og år. Verten førte hs. høiærværdighet biskopen til bords og hadde på sin venstre side St. Olavsforbundets formann, bankchef Parman — på høire side av biskopen sat frk. Marie Knudtzon, Porsgrunns menighet trofaste støtte gjennom mange år. Samtidig med at ordfører Wright bød velkommen meddelte han at der ingen taler vilde bli holdt — kun leste sogneprest Recktenwald en rekke telegrammer op, bl.a. fra Porsgrunn ordfører og borgermester, fra Dominikanerne, pére Béchaux, Fredrikstad sogneprest, menighet og søstre, likeledes fra de samme i Kristiansand, Franciskussøstrene i Hønefoss, pastor de Geus, Holland, N.K.K.F. pater Leo, familien Mar-

N. K. K. F.

Som det fremgår av vårt program inntatt i St. Olavs forr. nummer vil landsmøtet bli avsluttet søndag 7. kl. 20.15 (8.15) med souper a kr. 4,— pro pers. i Wergelandsveiens restaurant, Wergelandsveien 5.

Av hensyn til arrangementet må de som ønsker å delta melde sig snarest — og senest innen 25. ds. til frk. Sigrid Halle, Bjerregårds gt. 29 IV, skriftlig eller i telf. 68315.

Styret.

tin, og fra Halden. Ennvidere bragte sognepresten en hilsen fra sin syke søster.

Selvfølgelig føltes det som et savn at man ikke i ord kunde takke dagens bærende kraft, ordfører Wright — men idet mgr. Irgens takket for maten fikk man endelig revanche, og en sann applausorkan brøt løs som bedre enn ord fortalte disponent Wright hvor takknemlige vi var for den strålende fest. Ved kaffen underholdtes vi av musikk av den unge Schwarzott som spilte utdrag av det program han skal na på sin konsert i Aulaen i begynnelsen av november — førstefullmektig Ruyter takket alle i Porsgrunn for den på alle måter så gode dag — og så rullet lyntog og biler atter avsted til hver sin kant.

Festen var slutt — men la oss takke for den ved å be for Porsgrunns sogneprest og menighet med ordene fra kirkevigselsmessens slutningsbønn:

«Gud, du som av levende og utvalgte stener bereder en evig bolig for din guddomsvelde, hjelp ditt ydmykt bedende

Noen av deltagerne fotografert utenfor kirken.

folk, at din Kirke alt som den vokser i ytre omfang, også må forøkes ved åndelig tilvekst».

Bedre kan vi ikke forme vår takk!

Bokanmeldelse.

A. J. Lutz O. P.: Gud. (Pauluskredsens skrifter).

Atter føres en lærerik og tankevekkende bok inn i den imponerende rekke av den ansette dominikanerpaters verker. Denne gang behandler han især spørsmålet om vår erkjennelse og gir en grundig og klar redegjørelse for det tradisjonelle katolske syn, som kan føres tilbake til skolastikkens største tenkere og som fikk sitt pregnante uttrykk i den hl. Thomas Aquinas filosofiske system.

I de senere år har interessen for og forståelsen av St. Thomas enestående innsats på filosofiens område vært stigende i intellektuelle kretser, også utenfor den katolske Kirke.

Når det nu foreligger på nordisk sprog en bok som med røtter i denne filosofi, gir en oversikt over de problemer som knytter sig til fornuftens erkjennelse av Guds eksistens og til denne erkjennelsesforhold til Åpenbaringen, da er det å håpe at den må finne mange lesere, ikke minst i den teologiske leir her hjemme hvor det nok kan trenges til en førstehånds orientering på dette område. For å gjøre det innlysende at pater Lutz ikke alene henvenner sig til teologer og akademikere i det hele, bringer «St. Olav» i nedenstående artikkel et lite utdrag av boken.

H. J. I.

Katolsk Rasjonalisme.

(Av A. J. Lutz' bok: «Gud»).

Hvad mener man egentlig med denne beskyldning som stadig går igjen i den antikatolske polemik? Vil man påstå at vi betrakter det filosofiske Gudsbevis som en nødvendig forberedelse til troen på Åpenbaringen eller som grunnlag for det religiøse liv? Den katolske teologi har aldri lært noe

sådan. Tvertimot lærer den at Åpenbaringen er nødvendig, ikke alene for å forkynne de overnaturlige sannheter for oss, men selv for å undervise oss i sannheter som ikke overstiger vår fornuft, bl. a. nettop Guds tilstedeværelse, eftersom de fleste mennesker ikke er i stand til å hengi sig til filosofien og derfor uten Åpenbarings vidnesbyrd aldri vilde få en klar overbevisning om at Gud er til.

Eller vil man tillegge oss den mening at Åpenbaringen, når den taler om Gud som skaper og forsyn, som sannhet og kjærlighet o. lign., ikke skulde si oss mere enn den filosofiske Guds-erkjennelse? Også deri tar man feil. Det må atter og atter fremheves at Guds-beviset i våre øine ikke først og fremst er viden om Gud, men om verdensaltet. Vi spør hvordan verden er til, og vi kommer til den slutning at den er avhengig av en høiere bestemmelse. Åpenbaringen derimot er ord fra Gud. Åpenbaringen bruker ofte de samme navn for det guddommelige som filosofien, men i profetenes, apostlenes og Jesu mund inneholder disse navn en sannhet som kommer umiddelbart fra Gud, ikke gjennom den skapte verden.

Eller tror man at den katolske teologi tilkjenner fornuften klarsyn nok til å opdage de kristne mysterier eller til å forstå og begrunne dem ved filosofisk tenkning? Også deri er man på villspor. «Dette var og er stedse den katolske Kirkes overensstemmende tro og lære: at der finnes en dobbelt erkjennelsesorden som er forskjellig, ikke bare med hensyn til opprinnelse, men også med hensyn til gjenstand. Med hensyn til opprinnelse, fordi vi i den ene erkjenner med den naturlige fornuft, men i den annen ved troen. I henhold til gjenstand fordi der utover de naturlige fornuftsannheter også forelegges vår tro mysterier der er skjult i Gud, og slett ikke kan erkjennes på annen måte enn ved guddommelig åpenbaring».

BESØK OSLOBASAREN!

SE ANNONSEN!

Eller mener man at de bibelske ord og de dogmatiske formler for oss er uttømmende uttrykk for det guddommelige? Atter et feilsyn. Åpenbaringen om Gud og om de kristnes forhold til ham inneholder uendelig meget mer enn alle ord, selv Evangeliets, kan uttale. Også de bibelske og dogmatiske ord om Gud må opfattes som analogier. Gud er ganske visst all den virkelighet som er uttalt i navnene Fader, Sønn, Helligånd, Frelser, Venn, Salighet, Liv . . . men denne virkelighet er identisk med guddommelighetens uransakelige mysterium.²⁾

Mener man derimot med rasjonalisme vår påstand om at menneskets ånd ved troens nåde kan ta imot Guds ord, tenke de tanker som Gud selv har uttalt i menneskelig sprog, sammenligne de kristne dogmer med hverandre, opdage et hemmelighetsfullt bånd som knytter dem sammen, dra slutninger, opbygge et teologisk system, forsvare Åpenbaringen mot vantroens innvendinger, videnskapelig fastslå at Åpenbaringen er et historisk faktum, og av Guds ord utlede en praktisk livsvisdom — mener man det, så har man forstått oss. «Når den av troen oplyste fornuft gransker ivrig, fromt og besindig, opnår den en viss meget fruktbar forståelse av de åpenbare hemmeligheter, såvel gjennom det, den naturlige erkjennelse trenger frem til ad analogiens vei som også gjennom hemmelighetenes innbyrdes sammenheng og deres forbindelse med menneskets endelige mål.....». Vi har bare noe imot at man kaller det for rasjonalisme. Rasjonalisme betyr enten fornektelse av den overnaturlige åpenbaring eller forsøk på å trenge troens sannheter innenfor fornuftens grenser. Den teologiske betraktning beveger seg derimot fra først til sist på troens område. Det teologiske åndsliv utledes av den Helligånd og rummer ikke spor av rasjonalistisk tankesett, selv når teologien blir til apologetik. For det som apologetikken vil klargjøre for fornuften, er ikke Åpenbaringens innhold, men det feilaktige eller sofistiske ved vantroens avvisende holdning. Den katolske teologi bruker nok fornuften i sine betraktninger, men det er fornuften oplyst av troens nåde. Vi går til Gud med hele vår sjel, fordi Gud drar hele sjelen. Gud drar hjertet, Gud drar også fornuften. Alle skapninger opfordres til å tjene Gud. Himmelhvelvet, sol, måne og stjerner, dag og natt, jord, hav og floder, trær og markens gress, skogens dyr og alt som lever i luften og i vannet — alt skal prise sin Skaper. Hver skapning gjør det på sin måte, hvorfor skulde ikke fornuften gjøre det på sin? Er ikke fornuften Guds skapning? Er den mindre skikket til å prise Gud enn det ville esel og nesehornet? Fornuften vilde krenke Gud dersom den forsøkte ved egen kraft å bane sig vei til Guds indre. Men den tjener, priser og tilber Gud, når den med sin

medfødte kraft tar imot den sannhet som Gud vil lære oss gjennom sine skapninger, og når den ydmykt anerkjenner sin egen begrensning overfor det guddommelige mysterium. Den lutherske og den pietistiske forakt for fornuften blev ikke til velsignelse for kristenheten. En av de hovedårsaker som førte til det 18. århundres oprør mot den kristne åpenbaring, og som således blev medansvarlig for politikken, moralens og kulturens frafall fra Evangeliet, for den økonomiske liberalisme og for den marxistiske reaksjon mot denne — det var nettopp det unaturlige, «umenneskelige» og sykelige preg, som man gav den kristne tro, da man dømte fornuften til ikke å ha andel i Evangeliets nåde og frelse, og da man nedverdiget det guddommelige mysterium til å være «paradokset». Hvor fjern er ikke denne tro fra Jesus, Gud og menneske i en person.

Herhjemme.

Oslo. — Søndag den 3. oktober var en stor høitidsdag for de herværende dominikanere, som den dag kunde feire 10 års festen for innvielsen av sin vakre kirke i Neuberggaten. Fra den tidlige morgenstund av mottok patrene beviser på hvor avholdte og aktede de er og hvor taknemlig deres store og trofaste venneskare blandt prester og legfolk er fordi de vier sin tid og sine krefter til Guds rikes vekst her i Norge. Et særlig festlig preg fikk dagen ved at den unge norske dominikanerpater Thorn sang sin første høimesse og kirken var da også helt fylt ved denne anledning. Père Béchaux preket varmt og gripende over St. Dominikus liv som var en uophørlig praktisering av Kristi lære — og ved gudstjenestens slutt meddelte pastor Thorn den pavelige velsignelse i kraft av et særlig privilegium som er tillagt hver ny vigslat prest i dominikanerordenen efter forutgående søknad. — Om kvelden lyste kirken i all sin glans, smykket som den var med alle årstidens farvestrålende blomster. Kompletoriet blev sunget med kraft og inderlighet og hs. høiærv. biskopen holdt festtalen hvori han berømmet dominikanernes virke ned gjennom tidene, takket for all den opofrelse og godhet de hadde vist også det norske folk og sluttet med å lykkønske ordenssamfundet til den første norske prest det hadde fått i sin midte siden reformasjonen. Biskopen talte ut fra dette om prestekallets hellighet og la menigheten på sinne å ære Kristus i sine prester. Med sakramental velsignelse, lyst av biskopen blev den skjønnne og uforglemmelige festdag avsluttet.

B.

Oslo. St. Halvardslaget hadde søndag den 3/10 en vellykket familieaften med fullt hus. Hr. Ivar Ruyter ønsket forsamlingen velkommen hvorefter pastor Wijn holdt sitt interessante og spennende foredrag med lysbilleder om sine opplevelser i Spania — men da det rikelige innhold av foredraget ikke kunde tas helt på en aften, gleder vi oss til fortsettelse neste familieaften. Eter bevertningen besøget herrerne Ø. Olafsen og G. Geist underholdningen med sang og musikk og høstet stort bifall. En gjennomkoselig aften.

C. L.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri — Oslo.